

Toplum ve Şiddet Paneli

Av. Muammer AYDIN
İstanbul Barosu Başkanı

Değerli meslektaşlarım, sevgili katılımcılar; hepiniz İstanbul Barosunun Toplum ve Şiddet konulu paneline hoş geldiniz.

Bildiğiniz üzere bugün 24 Kasım Öğretmenler Günü. O yüzden sözlerime günün anlam ve önemi gereği hepimizin hayatında önemli bir yer tutan tüm öğretmenlerimizin bu özel ve önemli, anlamlı gününü kutlayarak başlamak istiyorum.

Bizleri daha ilkokuldan alıp Üniversitelere dek devam eden süreçte inanılmaz bir özveriyle yetiştiren öğretmenlerimizin öğretmenler günü kutlu olsun.

Panelimizin adı "*toplum ve şiddet!*" Öğretmenlerimiz en çok "ekonomik şiddete" maruz kalıyorlar. Bir yandan toplumu cehaletten kurtarmak için savaşım verirken diğer yandan da ekonomik güçlüklerle mücadele etmek zorunda kalıyorlar. Onlara da uygulanan bu "şiddetin" bir gün son bulması dileğiyle, tüm öğretmenlerimizi buradan sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meslektaşlarım;

Ülkemizde şiddet o denli gündemimizi işgal ediyor ki, gazetelerin üçüncü sayfa haberlerinin dehşeti zaman zaman tartıştığımız en önemli gündem maddesi olma özelliği taşıyor. Biz de İstanbul Barosu olarak bu şiddet konusunu enine boyuna tartışarak bu konuda toplumu aydınlatmaya ve farkındalık yaratmaya devam ediyoruz. Bu yıl içinde Baro olarak şiddet konusunda düzenlediğimiz dördüncü paneli gerçekleştiriyoruz. Daha önce düzenlediğimiz üç panelde de yaptığım konuşmalarda şiddetin birçok türü olduğunu ancak mağdurlarda genelde bir farklılık olmadığını vurgulamıştım. Kuşku yoktur ki bu mağdurların başında da kadınlarımız gelmektedir.

Evet, kadınlarımız...

Şairin de kadın mağduriyetini dizelerinde çarpıcı ve hatta yürek yakıcı biçimde dile getirdiği üzere; **korkunç ve mübarek elleri / ince, küçük çeneleri, kocaman gözleriyle / ve sanki hiç yaşanmamış gibi ölen / ve soframızdaki yeri / öküzümüzden sonra gelen / ve ekinde, tütünde, odunda ve pazardaki / ve kara sabana koşulan ve ağıllarda / ışıltısında yere saplı bıçakları olan kadınlar, / bizim kadınlarımız...**

Şiddeti günlük yaşamlarının bir parçası olarak görmeye alıştıran kadınlarımız, Yoksulluğun pençesinde kıvrırır, bir yandan da çocuklarını yetiştirmek için çabalarırken, diğer yandan da baba, koca ya da kardeş dayağı ile de baş etmek zorunda kalmış ve kalmaya da devam etmektedir.

Hepimizin bildiği bir gerçek şudur ki; bütün bunlar toplumun her kesiminde, ülkenin her yanında, her gün gerçekleşmekte, birçoğu kapalı toplum nedeniyle, belki medyaya hiç yansımamakta ama bir kısmı da yazılı ve görsel basına çarpıcı biçimde yansımaktadır. Gün geçmiyor ki gazete sayfalarında ya da televizyonlarda şiddet içerikli bir yayın olmasın ve şiddete uğramış insanlar ile diğer canlılar gösterilsin.

Bu toplumda görevlerini yürüten Avukatlar olarak bizler de zaman zaman şiddet olgusuyla acı biçimde karşılaşırız. Baromuz üyesi avukatlar görevlerini yerine

getirirken silahlı saldırıya uğrayarak yaşamlarını yitirebilmektedirler. Daha geçtiğimiz günlerde İstanbul'da bir meslektaşımız bir haciz işlemi sırasında ayaklarından vuruldu. Bir başka meslektaşımız yine haciz sırasında borçlu tarafından önemli oranda darp edildi ve ağzına, yüzüne dikişler atıldı. Bunlara baktığımız zaman ortaya çıkan bu toplumsal şiddeti anlayabilmek pek olası görünmüyor. Kurşun adres sormaz diye bir söz vardır, bugünlerde yaşadığımız şiddetin boyutunu ele aldığımızda şiddetin adres sormadığını rahatlıkla görebiliyoruz. Ülke şiddete yönelik gazete haberleriyle çalkalanmakta, bütün bunlar artık neredeyse kanıksanmaktadır.

Şiddetin toplumumuzda bariz bir artış gösterdiğine hiç kuşku yok.

Şiddetin altında yatan nedenlere inmeye çalıştığımızda gördüğümüz; yoksulluk, bozuk düzen, eğitimsizlik, insanları hiçe sayma ve onların bireysel haklarını devlet olarak sağlayamama, koruyamama ve televizyonlarda yer verilen şiddet içerikli diziler ile filmlerdir.

Şiddetin önüne geçilebilmesi için önce insana değer verilmeli, kadınıımızı, çocuklarımızı önemsemeli, kutsal saymalı, kardeşlik duygularıyla yaşanan bir sevgi toplumu yaratmanın yollarını aramalıyız. Bunun temeli de bildiğiniz üzere ekonomik düzenden geçmektedir. Şiddetin önüne geçilebilmesi için, insanlara iş olanakları tanınmalı, eğitim fırsatı verilmeli, insanları yitirince üzüleceği yaşam biçimleri oluşturulmalı ve bu değerlerin ne olduğu onların özümsemesi konusunda toplumsal alıştırmalar yapılmalıdır. Böylelikle önlenabilir şiddetin kontrol altına alınacağı gerçeği göz ardı edilmemelidir.

Geçtiğimiz aylarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ülkemizle ilgili olarak önemli bir karara imza attı. Karar gerekçeleri ülkemiz gerçeklerini yansıtan çok önemli bir saptamadır. Çünkü ne kadar tepki gösterirsek gösterelim bu karara ne denli kızarsak kızalım, altını çizdiği gerçekleri görmezden gelemeyiz. O kararda özetle, devletin şiddete uğrayan vatandaşını bu şiddetten koruması gerektiği yönünde yükümlülüğü bulunduğu altı çizilmişti. Aile içi şiddeti toplum olarak birçok nedenle kanıksamış durumdayız. Polisimiz, savcımız, yargıcımız kanıksadığı olayları görmezden geliyorsa, ön kabullerle hareket ediyorsa burada toplumsal ve sosyolojik açıdan incelenmesi gereken önemli bir durum vardır. Polisin toplumsal olaylarda bireylere takındığı tavır, sokak ortasında vatandaşlarımıza uyguladığı şiddeti neredeyse her hafta izliyoruz. Mağdur olarak mahkemeye çıkıyorsunuz, ifade ediyorsunuz, polis beni dövdü, işkence yaptı diyorsunuz, savcı ve hâkim dinlemiyor. Çünkü ön kabuller var, polis adam dövmez. Oysa biliyor dövdüğünü, ama o ön kabullerden kendini sıyırıyor bir türlü ya da sanık ifade ediyor, "ben bunu zor altında imzaladım, bu konuda şiddet ve önemli oranda baskı gördüm" diyor ama ne savcı, ne hâkim "gerçekten bu üzerinde durulması gereken bir konu, araştırılması gereken bir konu," deyip, olayı araştırıyor. Yani herkes önüne gelen olayda görevini savsaklıyor, yapmıyor. Hepimiz biliyoruz her gün yaşanan olaylardan örnekler bunlar,. Böyle bir kara düzen olmaz, hukukun gücü yerine gücün hukukunun egemen olduğu bir düzeni kabul etmemiz mümkün değildir.

Şiddet, salt gözlerin morarması, ellerin kanaması şeklinde de ortaya çıkmaz. Günümüzde kadına uygulanan şiddetin ruhlarda açtığı yaralar da derin boyutlardadır. Anadolu'da da İstanbul gibi büyük kentlerde de öyle aile içi şiddet, kadına yönelik şiddetle karşı karşıya kalınıyor ki, bundan insan olarak utanç duymamak mümkün değildir. Kadın hem kutsal, hem de hepimizin değerli olan varlıkları, eşimiz, kızımız, annemiz. Yani hem böyle kabul edecek hem de böyle bir varlığa şiddet uygulanabileceğini kabul edebilmek ve anlayabilmek mümkün değildir. Ülkemiz aslında sadece Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi istediği diye değil, Avrupa Birliği istedi diye değil, bize yakışan ve olması gereken o olduğu için bütün bu kuralları

hayata geçirmek zorundadır. Çağdaş bir ülke olmak için şiddeti mutlak suretle toplumun her kesiminden yok etmeliyiz ve şiddeti mutlaka kaynağında kurutmalıyız. Gençleri, yetişkinleri, kamu düzenini sağlamakla görevli olanları mutlaka ve mutlaka eğitmeliyiz. Ülkemizde yeri geliyor; bir kimsenin bir başka kimseye tokat atması şiddet sayılmayabiliyor, normal karşılanıyor. Oysa bu durum bir insan hakları ihlalidir ve hoş görülemez, bunun normal karşılanmasını anlayabilmek de mümkün değil. Ancak bu anlayış eğitimle kökten silinebilir, başka türlü sağlanması da olası gözüküyor.

Bunun için de eğer yaptırım gerekiyorsa gerçekten ağır yaptırımlar getirmeliyiz. Televizyonlardaki hiçbir eğitici yanı olmayan programlar yerine eğitici programlar devreye alınmalı ve bütün televizyon kanalları özellikle bunları görev olarak algılamalıdır. Kamu yararı da bunu gerektirir. Radyo Televizyon Üst Kurulunun görevlerinden biri de budur.

Sosyolog, *Eva Lundgren* Şiddetin Normalleştirilme Süreci adlı kitabında, şiddeti şu cümlelerle tanımlar: ***"Şiddeti normallik bağlamında ele aldığımızda pek çok nokta ile ilişkisini görebiliyoruz. Şiddet aranan bir şey olarak, yani normal olarak algılanır. Şiddet kültürümüzde normal kabul edilen toplumsal cinsiyet kavramı ile ilişkilidir, yani şiddet kültürel olarak normal olan ile bağlantılıdır. Şiddet sosyal anlamda normal bir çevrede bu çevre ile gayet uyumlu erkeklerce uygulanır, dolayısıyla şiddet sosyal olarak (tırnak içinde) normal olanla ilişkilidir."***

Yazarın da belirttiği üzere şiddeti uygulayanlar, bir süre sonra onu normal bir davranış biçimine dönüştürmekten de kaçınmayacaklardır. Minareyi çalanın kılıfını hazırlaması örneğinde olduğu gibi, bir normalleştirme tehlikesine karşı uyanık olmalı ve her fırsatta şiddete, şiddetle değil, eğitimle, sevgiyle karşı çıkılmalı onu aşmanın yollarını hep birlikte aramalıyız.

Geleceğe umutla bakıp, bize yakışan aydınlık günleri birlikte yaratacağımızı, ona katkı vererek hep birlikte ulaşacağımızı temenni ediyorum. Beni dinlediğiniz için hepimize teşekkür eder; sevgi ve saygılarımı sunarım.

(24.11.2009)